

АНЫҚТАМА

Тақырыбы: Жасөспірімдер арасындағы маңызды мәселе – «Зорлық-зомбылықсыз қоғам» тақырыбындағы видеороликтер көрсетілімі мен жаднама тарату жұмыстары

Өткізілген күні: 17 қыркүйек 2025 жыл

Өткізілген орны: Чаглинка станциясы негізгі орта мектебі (мектептің толық атауы)

Қатысушылар: 5–9 сынып оқушылары

Жауапты тұлғалар: педагог-психолог, әлеуметтік педагог, мектеп әкімшілігі

Жасөспірімдер арасында зорлық-зомбылықтың түрлері мен салдары туралы түсінік қалыптастыру, зорлық-зомбылықсыз өмір сүрудің маңызын түсіндіру, адамгершілікке, толеранттылыққа және құқықтық жауапкершілікке тәрбиелеу.

Іс-шара **Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 30 қарашадағы №748 қаулысы** негізінде ұйымдастырылды. Қаулыда көзделгендей, балаларды және отбасыларды зорлық-зомбылықтан қорғау мақсатында ақпараттық-түсіндіру жұмыстары жүргізу міндеттелген.

Аталған күні мектептің акт залында (немесе сынып сағаттарында) 5–9 сынып оқушылары үшін **"Зорлық-зомбылықсыз қоғам – менің таңдауым"** тақырыбында бірнеше әлеуметтік видеороликтер көрсетілді. Көрсетілген бейнематериалдар келесі тақырыптарды қамтыды:

1. **Мектептегі буллинг пен кибербуллингтің алдын алу**
2. **Жыныстық тиіспеушілік және жеке шекараны сақтау**
3. **Отбасындағы тұрмыстық зорлық-зомбылық**
4. **Психологиялық зорлық түрлері және олардан қалай қорғануға болады**
5. **Сенім телефондары мен көмек сұрау арналары туралы ақпарат**

Көрсетілімнен кейін педагог-психолог пен әлеуметтік педагог әр бейнеролик бойынша түсіндірме беріп, оқушылармен интерактивті пікір алмасу ұйымдастырды. Оқушылар өз ойларын ашық айтып, өздеріне маңызды болған тақырыптар бойынша сұрақтар қойды.

Іс-шара аясында оқушылар мен мұғалімдерге **«Зорлық-зомбылық деген не?», «Қалай көмек сұрауға болады?», «Сенім телефондары мен қолдау орталықтары»** тақырыптарында арнайы дайындалған жаднамалар (памяткалар) таратылды.

Жаднамаларда мынадай ақпараттар қамтылды:

- Зорлық-зомбылықтың негізгі түрлері: физикалық, психологиялық, жыныстық, кибер және тұрмыстық;
- Қауіп төнген жағдайда жүгінуге болатын мекемелер мен мамандар (педагог-психолог, полиция, сенім телефоны, онлайн желі);
- Жеке шекараны сақтау жолдары;
- «Жоқ» деп айтуға құқығы бар екендігі және өзін қорғау жолдары;
- Қазақстандағы қолдау көрсету ұйымдарының байланыс нөмірлері (мысалы, 111 – Балалар сенім телефоны, 150 – дағдарыс орталықтары және т.б.).

Жаднамалар оқушыларға және мұғалімдерге қолжетімді болу үшін:

- Әр сыныпқа таратылды;
- Мектептің ақпараттық бұрышына ілінді;
- Электрондық нұсқасы мектептің ортақ чаттарына (WhatsApp, Telegram) таратылды.
- Оқушылар зорлық-зомбылық ұғымы, түрлері және қорғану жолдары туралы нақты әрі пайдалы ақпарат алды.
- Көптеген оқушы бейнероликтерден кейін өмірлік маңызды сұрақтар қойып, белсенділік танытты.
- Оқушылардың құқықтық сауаттылығы мен психологиялық қауіпсіздігіне деген қызығушылығы артты.
- Қауіпсіз мінез-құлық дағдыларын қалыптастыруда осындай ақпараттық-түсіндіру жұмыстарының қажеттілігі дәлелденді.

ҰСЫНЫС:

- 1. Ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүйелі түрде жүргізу:**
 - Зорлық-зомбылықтың алдын алуға бағытталған видеороликтер көрсетілімін тоқсан сайын ұйымдастыру;
 - Жыныстық тиіспеушілік, буллинг, кибербуллинг, психологиялық қысым туралы тақырыптарды әртүрлі форматта (дөңгелек үстел, пікірталас, тренинг) жалғастыру.
- 2. Жаднама және ақпараттық материалдармен тұрақты қамтамасыз ету:**
 - Жаднамалар санын көбейтіп, мектептің көрнекі жерлеріне (дәліз, кітапхана, медпункт) ілу;
 - Қосымша электронды нұсқаларын ата-аналар мен мұғалімдерге тарату.
- 3. Ата-аналармен жұмысты күшейту:**
 - Ата-аналар жиналыстарында зорлық-зомбылықтың алдын алу тақырыбында арнайы бөлім енгізу;
 - Отбасындағы тәрбиенің бала психологиясына әсері туралы семинарлар ұйымдастыру.

4. Мектептің ішкі тәртіп және қауіпсіздік шараларын күшейту:

Сенім жәшігін тиімді пайдалану, хаттарға уақытылы жауап беру;

- Қауіпсіз және сенімді орта қалыптастыру мақсатында мектепішілік мониторинг жүргізу.

5. Оқушылардың құқықтық сауаттылығын арттыру:

- Құқықтық білім негіздеріне арналған сыныптан тыс іс-шаралар ұйымдастыру;
- Заңгерлерді, ювеналды полиция қызметкерлерін, қоғамдық ұйым өкілдерін шақыру арқылы кездесу өткізу.

6. Психологиялық қолдауды қолжетімді ету:

- Психологтың қабылдау уақыты мен сенім телефоны жайлы ақпаратты көрнекі жерге орналастыру;
- Қажет болған жағдайда жасөспірімдерге анонимді кеңес беру арналарын (онлайн немесе офлайн) ұйымдастыру.